

Norsk Gartnerforbund

Landbruks- og matdepartementet
Landbrukspolitisk avdeling
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Att.: Siri Lothe

Oslo, 3. desember 2014

Høringsvar på forslag til ny forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket

Viser til høringsbrev datert 1. oktober med svarfrist 28. november, og korrespondanse med Siri Lothe hvor vi fikk utsatt svarfristen til 3. desember 2014.

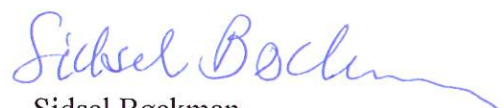
Norsk Gartnerforbund (NGF) har følgende kommentarer til den nye forskriften om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket.

Formålsparagrafen er endret – og det heter nå at det skal tas utgangspunkt i «landbrukseiendommen spesielt». Det betyr at formålsparagrafen presiserer at det skal legges vekt på hva landbrukseiendommen egner seg best til. Produksjon i veksthus egner seg veldig godt til større verdiskaping og sysselsetting på forholdsvis små landbrukseiendommer. Denne endringen er vi fornøyd med og er helt i tråd med NGFs vektlegging.

NGF har ved flere anledninger gitt innspill om investeringsstøtte til veksthus for produksjon av blomster og planter. Det må presiseres at blomsterproduksjon i veksthus omfattes av landbruksbegrepet og skal derfor i utgangspunktet være likestilt med alle andre landbruksproduksjoner. Viser til notatet «Veksthusproduksjon – likebehandling med øvrig jordbruksproduksjon – jordloven/jordvern og annet regelverk» (vedlegg 1). Dette bør også presiseres i rundskrivet som LMD sender ut når det blir gjort forskriftsendringer o.l. Vi har blant annet nevnt dette i brevet til statssekretæren i juni 2014 (vedlegg 2). NGF har ved flere anledninger bistått blomsterprodusenter i saker hvor vi har blitt møtt med at forvaltere av BU-midlene oppfatter blomsterproduksjon som en sektor som ikke er en del av landbruket.

Med vennlig hilsen
Norsk Gartnerforbund

Katrine Røed Meberg (sign.)
Generalsekretær

Sidsel Bøckman
seniorrådgiver

NGF Servicekontor

Postadresse:
Schweigaardsgt. 34 F
0191 OSLO

Telefon:
23 15 93 50
Faks:
23 15 93 51

E-post:
ngf@gartnerforbundet.no
Internett:
www.gartnerforbundet.no

Organisasjonsnr.:
NO 970 168 508 MVA
Oppdalsbanken:
4266 15 51830

IBAN:
NO74 4266 15 51830
BIC/SWIFT:
OPPDNO21

Veksthusproduksjon – likebehandling med øvrig jordbruksproduksjon – jordloven/jordvern og annet regelverk

Norsk gartneri- og hagebruksproduksjon, som består av veksthusproduksjon av blomster og grønnsaker,* grønnsakdyrking på friland, planteskole drift og frukt- og bær dyrking utgjør en viktig del av norsk landbruk.

Under behandlingen av Stoltenberg II-regjeringens landbruksmelding, (Meld. St 9 2011-2012) uttalte stortingets næringskomite at gartneri-/hagebrukssektoren (grøntsektoren) er en viktig del av norsk landbruksproduksjon, og står for et vesentlig bidrag til verdiskapinga i jordbruket. Komiteen viste til at det er markedsvekst i sektoren, og er opptatt av at den norske produksjonen utvikles med gode produkter og videreutvikler sin posisjon i markedet. Komiteen ser det også som viktig at bruken av eksisterende virkemidler i denne sektoren vurderes nærmere – og at næringen har behov for forutsigbare rammebetingelser, men også økte investeringsmidler og bedre kapitaltilgang. (Innst. 234 S, 2011-2012).

Videre uttalte komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre at: *“..dette er produksjonsområder som må betraktes som ordinær landbruksproduksjon og som må likebehandles med det øvrige jordbruket når det gjelder rammebetingelser.*

Disse medlemmer viser til at det i dag ikke er slik likebehandling og at de landbrukspolitiske ordningene må gjøres mer tydelige på dette området.”

Det siktes her til bl.a. til at veksthusproduksjon ikke behandles likeverdig med øvrig jordbruksvirksomhet i forhold til jordloven/jordvern (jordloven, §9) – samt at veksthus – spesielt blomsterproduksjon i veksthus ikke blir likebehandlet med andre produksjoner når det gjelder støtte fra Bygdeutviklingsmidler (BU-midler) over jordbruksavtalen.

For at veksthusproduksjonen skal kunne utnytte mulighetene for videre utvikling - som næringskomiteen peker på – er det viktig at denne sektoren har de samme rammebetingelsene som resten av jordbruket.

Veksthusproduksjon må derfor likebehandles med øvrig jordbruksproduksjon i lover og annet regelverk. Lovfortolkning, forskrifter o.a. regelverk må gjennomgås og tydeliggjøres - slik at veksthusproduksjon blir fullt likestilt med øvrige produksjoner

Nærmere om forskjellsbehandling - veksthusproduksjon - annen jordbruksproduksjon:

1. Bygging av veksthus - tolkingen av jordloven

Jordloven (Lov om jord av 12. mai 1995, §§ 9 og 12) blir i dag tolket slik (av kommunene) at det som oftest blir forlangt omdisponering i henhold til jordloven når det skal bygges nytt veksthus på dyrket, eller dyrkbar mark, på en landbrukseiendom.

Dette med bakgrunn i ordlyden i lovens § 9: *“Dyrka jord må ikkje brukas til føremål som ikkje tek sikte på jordbruksproduksjon. Dyrkbar jord må ikkje disponeras slik at ho ikkje vert eigna til jordbruksproduksjon i framtida”*

*I dag produseres i en viss grad også bær i veksthus

Denne ordlyden i seg selv er ikke til hinder for at det blir bygget veksthus på dyrket/dyrkbar mark, uten at det gis tillatelse til omdisponering.

Men Landbruksdepartementet har i Rundskriv M-4/2003; (“Omdisponering og deling etter jordloven”) definert begrepet jordbruksproduksjon slik: *“Begrepet jordbruksproduksjon dekker all planteproduksjon i jordbruk og hagebruk der jorda blir brukt som vekstmedium. Begrepet omfatter videre bygninger som er direkte knyttet til driften av eiendommen, samt våningshuset.”*

Denne fortolkningen innebærer at all moderne veksthusproduksjon faller utenfor det som er å betrakte som jordbruksproduksjon i jordlovens forstand. Det dyrkes i dag vanligvis ikke direkte i jorda på stedet, men nyttes egne, avgrensede vekstmedia som gir langt større avlinger - og ellers mer rasjonell produksjon.

Etter vårt syn er fortolkningen om at det må dyrkes direkte i jorda på stedet dersom veksthusproduksjon skal betraktes som jordbruksproduksjon, i strid med det som Landbruksdepartementet i Rundskriv M-4/2003 generelt legger til grunn for innholdet i begrepet “jordbruksproduksjon”: *“Ved tolkning av begrepet jordbruksproduksjon må en ta utgangspunkt i en alminnelig språklig forståelse av uttrykket i en noe utvidet betydning.”*

I forhold til jordvern/matproduksjon mener vi det blir det nokså “bakvendt” at veksthusproduksjon – som er den mest intensive og produktive formen for jordbruk som kan drives i Norge - blir utdefinert.

Avlingene ved veksthusproduksjon er for de aller fleste aktuelle vekster mye større enn det som kan oppnås på friland - og det kan dyrkes hele året. I en avstengingssituasjon eller lignende, med reduserte muligheter for matimport, kan veksthusareal der det dyrkes grønnsaker mv, gi mye større matproduksjon enn om det ble dyrket på friland på samme areal.

Landbruksdepartementets Rundskriv M-4/2003 må etter vårt syn revideres mht fortolkningen av begrepet jordbruksproduksjon i jordlovens forstand, slik at moderne veksthusproduksjon blir omfattet

2. Blomsterproduksjon i veksthus – tilgang til fylkesvise BU-midler

Forskrift om bygdeutviklingsmidler av 28.01.2009 angir følgende formål for bruk av disse midlene over jordbruksavtalen, under Landbrukets utviklingsfond: *“Fylkesvise bygdeutviklingsmidler kan gis*

- a) *som støtte til investeringer med mål å opprettholde et variert landbruk gjennom å bidra til oppgraderinger og modernisering av driftsapparatet, eller*
- b) *til utvikling av alternativ næring med grunnlag i landbrukets ressurser.”*

Slik som dette er formulert, så åpnes det for tolkninger som i ytterste konsekvens ekskluderer all veksthusproduksjon – fordi veksthusproduksjon generelt kan oppfattes å falle utenfor det som er “tradisjonelt landbruk” - samt veksthus også kan utdefineres som alternativ næring med grunnlag i landbrukets ressurser. (Konf at veksthusproduksjon kan drives nokså uavhengig av jordareal på eiendommen mv).

BU-midlene forvaltes av Innovasjon Norge - ut i fra prioriteringer/føringer som bl.a. er lagt i regionale næringsprogram og nedfelt i fylkesvise retningslinjer for bruken av midlene. I praksis har veksthusproduksjon av grønnsaker som oftest blitt definert under tradisjonelt landbruk, og blomsterproduksjon i veksthus har i noen tilfeller (i enkelte fylker) blitt godtatt

som tilleggsnæring. I slike tilfeller har veksthusproduksjon kunnet konkurrere om BU-midlene på noenlunde like for med øvrige produksjoner/tiltak i landbruket.

Men i flere fylker blir veksthus/blomsterproduksjon (vi har inntrykk av at det blir mer og mer vanlig) betraktet som ikke berettiget til BU-midler – med henvisning til formuleringene i Forskrift for bygdeutviklingsmidler.

Vi mener at en slik innretning av bruken av BU-midlene kommer klart i strid med det som stortingets næringskomite i 2012 har uttalt om at gartneri-/hagebrukssektoren må videreutvikle sin posisjon i markedet - at virkemidlene i sektoren må vurderes - og at det er behov for investeringsmidler/kapitaltilgang.

Veksthusproduksjonen står for 54 % av den totale produksjonsverdien i gartneri-/hagebrukssektoren, og 8 % av jordbrukets totale produksjonsverdi. (Eksklusiv direkte tilskudd, 2011).

Forskrift for bygdeutviklingsmidler må etter vårt syn revideres og utformes slik at det ikke oppstår tvil om at alle deler av gartneri-/hagebruksnæringen skal omfattes

----- 0-----

Eksempel ang krav om omdisponering av jordareal når det skal bygges veksthus
Brev fra Mandal kommune til en gartner som planlegger å bygge nytt veksthus:

I brevet (datert 8. februar 2012) heter det:

“I følge jordloven § 9 må ikke dyrka jord *brukast til foremål som ikkje tek sikte på jordbruksproduksjon*. Det er nødvendig med omdisponeringstillatelse etter jordloven § 9 hvis arealet skal bebygges med veksthus da jordbruksarealet vanligvis ikke brukes direkte i veksthusproduksjoner. Dette er i tråd med departementets rundskriv M-4/2003 (kap. 7.3, s. 12).

En eventuell søknad om omdisponering vil bli behandlet i landbruksnemnda. Jeg gjør oppmerksom på at plansituasjonen i området er LNF-område der landbruk er dominerende. Det er en restriktiv holding til omdisponering av jordbruksareal i dette området – både av hensyn til jordvern og av hensyn til kulturlandskapet.”

Eksempel på at blomsterproduksjon i veksthus ikke kommer i betraktning for støtte fra BU-midler

E-post (av 19. mars 2012) fra Innovasjon Norge Buskerud og Vestfold til en gartner som har søkt om tilskudd til veksthusbygg for blomsterproduksjon:

“Viser til din søknad om lån og tilskudd hos Innovasjon Norge. Vi har vurdert søknaden om tilskudd og rentestøtte til din virksomhet. Rentestøtte er i prinsippet også et ordinært tilskudd. Som grunnlag for vurderingen ligger “ Forskrift om midler til bygdeutvikling “. Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 28.01.2009 med hjemmel i lov 12.mai 1095 nr 23 om jord § 18, og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og småbrukarlag. I denne forskriften står det at BU-midler kan gis: a. som støtte til investeringer med mål om å opprettholde et variert landbruk gjennom å bidra til oppgraderinger og modernisering av driftsapparatet eller b.til utvikling av alternativ næring med grunnlag i landbrukets ressurser

Vi kan ikke se at gartnerier som ikke har tilknytning til landbrukseiendom, og som ikke produserer mat, vil kunne falle innenfor disse definisjonene.

(Kommentar: Det er feil at eiendommen ikke er landbrukseiendom, men tilskudd ble ikke gitt selv om denne feilen ble korrigert).

Statssekretær Hanne Blåfjeldal
Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Oslo, 10. juni 2014

Forskrift om midler til bygdeutviklingsmidler og støtte til blomsterproduksjon i veksthus

Vi viser til ditt brev av 03.04. 14 om revidering av Forskrift om midler til bygdeutvikling (BU-forskriften) – og at det vil bli sett på om det er nødvendig å tydeliggjøre bedre at også veksthusproduksjon, spesielt blomsterdyrking i veksthus, omfattes av BU- midlene/BU-ordningen.

Vi takker for dette – vi setter stor pris på at det vil bli gjort en slik vurdering.

Etter vårt syn bør det ses på om det kan være slik at selve formålsparagrafen i forskriften (§ 1, 3) – slik som den p.t. er utformet, kan åpne for tolkning som i utgangspunktet kan utelukke støtte til blomsterproduksjon i veksthus.

Vi har erfart at begrepet veksthusproduksjon av blomster ikke så sjelden kan bli «utdefinert» som landbruksproduksjon (ikke hører med i landbruksbegrepet) – og dermed i utgangspunktet er utelukket fra BU-midlene.

Således har Innovasjon Norge i et fylke gitt følgende svar på søknad fra et gartneri om rentestøtte til bygging av nytt veksthus for blomsterproduksjon:

«Vi viser til epost datert 19. mars. Innovasjon Norge har gjennomgått saken på nytt, men fastholder at prosjektet som ønskes gjennomført ikke omfattes av BU-midlene.»

I tillegg til en eventuell klargjøring gjennom formålsparagrafen, kan det etter vårt syn også være nødvendig at det klargjøres gjennom rundskriv e.l. ang BU-midlene, at veksthus for blomsterproduksjon i prinsippet er omfattet av BU-ordningen.

Vennlig hilsen

Katrine Røed Meberg
generalsekretær

NGF Servicekontor

Postadresse:
Schweigaardsgt. 34 F
0191 OSLO

Telefon:
23 15 93 50
Faks:
23 15 93 51

E-post:
ngf@gartnerforbundet.no
Internett:
www.gartnerforbundet.no

Organisasjonsnr.:
NO 970 168 508 MVA
Oppdalsbanken:
4266 15 51830

IBAN:
NO74 4266 15 51830
BIC/SWIFT:
OPPDNO21